

Redactie : Postbus 318
7400 AH Deventer
Telefoon : 0570 - 682116
Internet : www.pensioenfonds-tdv.nl
E-mail : info@pensioenfonds-tdv.nl

Juli 2006

Jaargang 8

Verkort Jaarverslag 2005

Deze pensioenblik geeft een samenvatting van het onlangs verschenen Jaarverslag 2005. Het volledige verslag kunt u vinden op onze website.

Nieuwe pensioenregeling

Als gevolg van de Wet aanpassing fiscale behandeling VUT/prepensioen en introductie levensloopregeling (afgekort Wet VPL) zijn in 2005 de nodige voorbereidingen getroffen om de pensioenregeling aan te passen aan de nieuwe fiscale richtlijnen. De bedoeling was om zoveel mogelijk van de rechten van de oude regeling (pensioenregeling 2004) in stand te houden tegen ongeveer dezelfde kosten. Kern van de nieuwe regeling is dat de pensioenrichtleeftijd verhoogd wordt naar 65 jaar, maar dat er meer pensioen opgebouwd wordt. Het pensioen vanaf 65 jaar kan door uitruil vervroegd worden. De regeling is zo ingericht dat bij vervroeging naar 62 jaar de pensioenuitkering vrijwel op hetzelfde niveau uitkomt als in de pensioenregeling 2004 met pensioenleeftijd 62 jaar. De hogere pensioenopbouw wordt op twee manieren tot stand gebracht:

- door de franchise aanzienlijk te verlagen van € 16.468 naar € 13.057. Hierdoor wordt over een groter gedeelte van het salaris pensioen opgebouwd (hogere pensioengrondslag);
- door (her)introductie van het partnerpensioen op opbouwbasis. Bij de invoering van de pensioenregeling 2004 was het partnerpensioen omgezet van opbouwbasis naar risicobasis.

Uitgezonderd van de Wet VPL zijn deelnemers geboren voor 1 januari 1950. Deze groep deelnemers gaat niet over naar de nieuwe pensioenregeling, maar blijft deelnemer in de pensioenregeling 2004 met pensioenrichtdatum 62 jaar. Daarnaast kunnen zij (voorwaardelijk) aanspraak blijven maken op de overgangsregeling TOP-SUM. Deelnemers geboren in 1950, 1951 en 1952 hadden in de pensioenregeling 2004 een voorwaardelijk recht op een TOP-SUM uitkering. Deelnemers geboren tussen 1 januari 1953 en 1 januari 1973 die in 1998 deelnemer waren in het fonds hadden in de pensioenregeling 2004 een voorwaardelijk recht op een TOP-SUM uitkering. Omdat dit fiscaal niet meer toegestaan is, worden deze voorwaardelijke rechten omgezet in extra ouderdomspensioen vanaf 65 jaar. In de pensioenblik van oktober 2005 is uitgebreid aandacht besteed aan de nieuwe regeling. De pensioenregeling voor deelnemers van SSC verandert niet aangezien de pensioenrichtdatum in hun regeling al 65 jaar was.

Premie

De ontvangen premie in 2005 bedroeg € 6,2 miljoen. Dit is beduidend hoger dan de premie van ruim € 4 miljoen in 2004. Belangrijkste reden hiervoor is dat de werkgever heeft besloten om de voorziening voor de minimum pensioengarantie in één keer af te financieren door middel van een éénmalige storting van de totaal verschuldigde premie. Een andere reden voor de stijging was dat de pensioenpremie in 2004 nog niet kostendekkend was vanwege de late invoering van de pensioenregeling 2004.

In de pensioenregeling 2004 werden verschillende premies

geheven voor de verschillende onderdelen van de regeling. De belangrijkste premie in 2005 was die voor het ouderdomspensioen van 18,2% (2004 17,1%) over de pensioengrondslag. Daarnaast werd een premie geheven van 3,6% (2004: 3,3%) over de franchise voor het overbruggingspensioen en een premie van 4,2% (2004 4,4%) over het pensioengevend salaris voor de minimum pensioengarantie. Deze laatste twee premies zullen in 2006 vervallen. De nieuwe pensioenregeling kent geen overbruggingspensioen meer en de premie voor de minimum pensioengarantie is per eind 2005 volledig betaald. Daarnaast wordt er nog een premie betaald aan het PME voor de financiering van de TOP-SUM regeling. In 2005 bedroeg deze premie 6,5% van de pensioengrondslag (2004: 6,5%). De premie wordt voor 60% door de werkgever betaald en voor 40% door de werknemer.

Aanpassing pensioenaanspraken

In 2005 zijn de ingegane pensioenen en slapersrechten met 0,65% verhoogd. Deze verhoging was gelijk aan de stijging van de relevante consumentenprijsindex. De opgebouwde pensioenrechten van actieve deelnemers zijn in 2005 met 1,38% verhoogd. Dit kwam neer op 50% van de CAO loonstijging. In verband met de nog niet bevestigde financiële positie van het fonds per ultimo 2004, kon geen volledige indexatie plaatsvinden.

Gezien de financiële situatie van het pensioenfonds aan het einde van 2005 en rekening houdend met het vigerende herstelplan (opgesteld in 2003) heeft het bestuur besloten om de verhoging van de

rechten van gepensioneerden, slapers en actieve deelnemers per 1 januari 2006 te maximeren op het percentage dat in het herstelplan financieel mogelijk geacht wordt. Voor gepensioneerden en slapers bedraagt dit percentage 1% en voor actieve deelnemers 1,5%, zijnde de helft van de in het herstelplan veronderstelde inflatie van 2% per jaar en een loonstijging van 3% per jaar. Ten opzichte van respectievelijk de stijging van de relevante consumentenprijsindex van 1,38% en de CAO loonstijging van 1,76% betekent dit een toekenningspercentage van 72,5% voor gepensioneerden en slapers en 85% voor actieve deelnemers.

Financiële positie van het fonds

Omdat de marktrente per 31 december 2005 lager was dan 4% (de rekenrente van de laatste jaren) is de waardering van de pensioenverplichtingen gebaseerd op de marktrente per 31 december 2005. Een lagere rente werkt negatief uit voor de financiële positie van het fonds. Het is daarom verheugend dat de financiële positie van het fonds in 2005 toch aanmerkelijk verbeterd is. Zo steeg de dekkingsgraad, de gangbare maatstaf voor de financiële gezondheid van het fonds, van 109,5% op basis van 4% rekenrente per 31 december 2004 naar 114,5 % op basis van de marktrente per 31 december 2005. Het reservetekort van het fonds per ultimo jaar is dankzij de goede beleggingsresultaten gedaald van € 28,0 miljoen (o.b.v. 4%) naar € 25,8 miljoen (o.b.v. marktrente). Dit is maar een bescheiden daling. Dat de verbetering niet hoger uitgevallen is komt, behalve door de daling van de rente, door een verandering in de strategische beleggingsmix en doordat de opslag voor algemene risico's verhoogd is van 1% naar 3%. Hiermee voldoet het fonds in één keer aan de meest prudente eisen van DNB.

De invoering van het voor het beleid van het pensioenfonds zeer belangrijke nieuwe Financieel Toetsingskader (FTK) werd vrij onverwachts uitgesteld van 1 januari 2006 naar 1 januari 2007.

Gedragstoezicht Autoriteit Financiële Markten (AFM)

Sinds 2004 valt het pensioenfonds onder het effectentypische gedragstoezicht van de AFM. In dit kader heeft de AFM in oktober 2005

een onderzoek uitgevoerd bij het pensioenfonds. De bevindingen uit dit onderzoek zijn aan het bestuur overlegd voor commentaar. Op basis hiervan heeft de AFM een definitief onderzoeksrapport opgesteld waarin de reacties van het bestuur zijn verwerkt. Het oordeel van de AFM was dat over het algemeen een voldoende bijdrage wordt geleverd aan de doelstellingen van het effectentypische gedragstoezicht. Op enkele onderdelen waren follow-up maatregelen nodig. Deze zijn inmiddels geïmplementeerd.

Pensioenwet

De belangrijkste ontwikkelingen voor 2006 voor het fonds zijn de te verwachten invoering van de nieuwe Pensioenwet en het FTK per 1 januari 2007 en het invulling geven aan de principes van goed pensioenfondsbestuur zoals deze door de STAR zijn vastgesteld en door minister De Geus aan de Tweede Kamer zijn aangeboden. Het bestuur zal aan deze onderwerpen een studiedag wijden en vervolgens het beleid op de uitkomsten van de studiedag afstemmen.

Personalia

De heer Koopman is als toehoorder bij de bestuursvergaderingen namens de gepensioneerden uit het bestuur teruggetreden. De heer Koopman is één van de initiatiefnemers geweest tot oprichting van de Vereniging van Pensioengerechtigden (VPP-TDV). De heer Koopman is opgevolgd door de heer Eisen.

In de beleggingsadviescommissie is de heer Greup teruggetreden. Toegetreden zijn de heren Groeneveld en van Erp.

Voorziening voor Pensioenverplichtingen (VPV)

Ultimo 2005 bedroeg de voorziening € 302,7 miljoen (inclusief de voorziening voor herverzekerde rechten van € 4,9 miljoen) ten opzichte van € 288,3 miljoen ultimo 2004. Van de stijging van € 14,4 miljoen kan € 11,3 miljoen worden toegeschreven aan omrekening van de voorziening op basis van de marktrente (gemiddeld 3,7% in plaats van 4% in 2004).

Verzekerden

Het aantal verzekerden ontwikkelde zich in 2005 als weergegeven in tabel 1. De categorie deelnemers is fors geslonken door een herstructurering bij de werkgever aan het einde van het jaar.

Door waardeoverdrachten is het aantal deelnemers met 32 afgenomen en is per saldo € 0,3 miljoen (2004: € 0,7 miljoen) uitgekeerd.

Ingegane pensioenen en waardeoverdrachten

In 2005 is in totaal € 17,0 miljoen (2004: € 16,6 miljoen) aan pensioenen uitgekeerd. Een zeer groot gedeelte van de pensioentrekkenden ontvangt een relatief kleine pensioenuitkering: 75% ontvangt minder dan € 5000,= per jaar. De belangrijkste oorzaak hiervan is het grote aantal geringe rechten van gewezen deelnemers waarvan geen waardeoverdracht heeft plaatsgevonden. Wat betreft de leeftijdsopbouw zit de grootste groep pensioentrekkenden tussen de leeftijd van 70 en 79 jaar. Gezien de leeftijdsstatistieken is dit een patroon dat ook verwacht mocht worden.

Tabel 1

	Deelnemers	Gewezen deelnemers	Ouderdomspensioen	Partnerpensioen	Wezenpensioen	Totaal
Stand per 1 januari 2005	1) 1.586	2) 3.190	2.078	1.511	51	8.416
Nieuwe toetredingen/herintredingen	47				2	49
Premievrij geworden	-93	93				0
Waardeoverdracht		-32				-32
Ingang pensioen	-74	-188	262	87	6	93
Overlijden	-9	-23	-121	-62		-215
Afkoop en andere oorzaken	-4	-1	-144	-30	-9	-188
Saldo mutaties	-133	-151	-3	-5	-1	-293
Stand per 31 december 2005	1.453	3.039	2.075	1.506	50	8.123

- 1) In de standen per 1 januari 2005 en 31 december 2005 zijn respectievelijk 327 en 291 deelnemers begrepen met een (gedeeltelijke) premievrijstelling vanwege arbeidsongeschiktheid.
- 2) Inclusief ex-partners

Beleggingen

2005 was economisch gezien wederom een goed jaar. Een belangrijke stimulans achter de mondiale economische groei was het wereldwijd zeer lage renteniveau. Daarnaast bleef het begrotingsbeleid veelal stimulerend en bleef ook de wereldhandel sterk. Belangrijkste motoren achter de groei waren, net als in 2004, de Verenigde Staten (VS) en China. Aan het eind van het jaar waren er echter eindelijk ook tekenen van een economisch herstel in de Eurozone en Japan. De snelle industriële expansie van China en andere opkomende landen heeft de energiebehoefte flink opgevoerd. Samen met de al krappe vraag/aanbod-verhoudingen, productieverstoringen en geopolitieke spanningen resulteerde dit in recordhoge olieprijsen.

De Amerikaanse Federal Reserve ging voort op de ingeslagen weg van renteverhogingen, terwijl de Europese Centrale Bank een voorzichtig begin maakte met het verkrappen van het monetaire beleid. De renteverhogingen hebben echter niet geresulteerd in een stijging van de kapitaalmarktrente. In Amerika bleef de kapitaalmarktrente verrassend stabiel gedurende het jaar (per saldo een stijging van 20 basispunten). In de Eurozone daalde de kapitaalmarktrente zelfs met 30 basispunten.

Aandelenmarkten in Europa en Japan hebben in 2005 een indrukwekkende performance laten zien. De DJ Euro Stoxx 50 steeg 21%, terwijl de Japanse Nikkei index met maar liefst 40% toenam. De stijging vond vooral in de laatste maanden van het jaar plaats. De Amerikaanse S&P 100 index zette daar een daling van 1% tegenover. Na enkele jaren van uitbundige economische groei en voorspoedige winstontwikkeling liggen de verwachtingen en de risico's voor Amerikaanse bedrijven voornamelijk aan de onderkant. De Eurozone en Japan staan daarentegen nog aan het begin van een opwaartse fase in de conjunctuurcyclus waarvan bedrijven, na de strikte kostenreducties van de afgelopen jaren, kunnen profiteren.

De vastgoedmarkt presteerde uitstekend, met name de beursgenoteerde fondsen. De lage rente en grote vraag naar vastgoed zorgden voor een aanzienlijke waardestijging, vooral in de winkelsector.

De kantorenmarkt lijkt het dieptepunt te zijn gepasseerd.

Beleggingsbeleid

De belangrijkste aanbevelingen uit de in 2005 uitgevoerde ALM studie zijn om het gewicht van vastgoed, met name direct vastgoed, te verhogen en de categorie overige beleggingen op te nemen met een normweging in de strategische beleggingsportefeuille (vorig jaar was de mogelijkheid om in deze categorie te beleggen al gecreëerd, maar was de normweging 0%).

De uitbreiding van direct vastgoed vraagt enige tijd. Als gevolg hiervan is de verhoging nog niet per 1 januari 2006 doorgevoerd in de strategische asset allocatie. Dit zal gebeuren zodra de uitbreiding gerealiseerd is. De introductie van de categorie overige beleggingen is ten koste gegaan van vastrentende waarden gezien de lage rentestanden (zie ook pagina 4).

Een zeer belangrijk onderdeel van het FTK is het renterisico van de verplichtingen ten opzichte van de bezittingen. Omdat de omvang van de verplichtingen groter is dan de omvang van de rentedragende bezittingen en veelal de looptijd van de verplichtingen langer is dan de looptijd van de rentedragende bezittingen, is er sprake van een mismatch tussen de rentegevoeligheid van de verplichtingen en bezittingen. Besloten is om deze mismatch (gedeeltelijk) te dichten door middel van het verlengen van de looptijd van de vastrentende waarden portefeuille en middels derivaten. In dit kader is ook besloten om het rendement van de verplichtingen te hanteren als benchmark voor de vastrentende waarden portefeuille en voor de categorie overige beleggingen.

Gedurende het jaar is de portefeuille vastrentende waarden steeds verder verkleind. Dit omdat door de aanhoudende rentedaling de vooruitzichten ten aanzien van het verwachte rendement steeds minder aantrekkelijk werden. De gelden die vrijkwamen bij de verkoop van vastrentende waarden zijn vooral gebruikt om het gewicht van de aandelenportefeuille te

verhogen. Daarnaast zijn de opbrengsten aangewend om de portefeuille overige beleggingen verder op te bouwen (o.a. hedgefondsen) en de indirecte vastgoedportefeuille uit te breiden.

Aan het einde van het jaar zijn een aantal vastgoed objecten verkocht. Herbelegging zal in de loop van 2006 geschieden. Als gevolg hiervan is het gewicht van direct vastgoed gedaald.

De duration van de vastrentende waarden portefeuille is verhoogd naar 9 jaar.

In de aandelenportefeuille heeft, relatief gezien, het hele jaar de voorkeur gelegen bij het Verre Oosten. In het najaar is besloten om voor het eerst te gaan beleggen in de landen van het voormalige Oost-Europa.

De portefeuille beursgenoteerde vastgoedbeleggingsfondsen is in 2005 belangrijk uitgebreid. Gezien het feit dat de directe vastgoedportefeuille en de niet-beursgenoteerde vastgoedfondsen volledig in Nederland geconcentreerd zijn, worden beursgenoteerde vastgoedfondsen geselecteerd die grotendeels buiten Nederland beleggen. Hierdoor wordt een betere spreiding van het risico van de vastgoedportefeuille bereikt.

Beleggingsresultaten

Pensioenfonds TDV behaalde in 2005 een uitstekend rendement van 14,3% (2004: 8,2%). Op alle beleggingscategorieën werd een positief rendement behaald. De aandelenportefeuille leverde het hoogste rendement: 24% (2004: 6,2%). Binnen de aandelenportefeuille werd het hoogste rendement behaald in het Verre Oosten, met name in Japan. Wat betreft sectoren presteerden energie, nutsbedrijven, basismaterialen en industriële dienstverlening het best.

Ook de vastgoedportefeuille presteerde met een rendement van 15% (2004: 10,2%) erg goed.

Het afdekken van de dollar pakte in 2005 niet gunstig uit. Naar schatting heeft de afdekking het totale rendement met 1,3% negatief beïnvloed.

Het rendement van de totale portefeuille lag 1,9% boven het rendement van de strategische benchmark (12,4%). Alle portefeuille onderdelen droegen daar aan bij. De vastgoedportefeuille presteerde relatief het beste met een rendement van 3,2% boven de benchmark.

Overzicht beleggingen (in %)

Beleggingscategorie	Strategische asset Allocatie 2006 (2005)	Beleggings- portefeuille ultimo 2005 (2004)	Rendement 2005	Rendement
				benchmark 2005
Vastrentende waarden	40 (45)	38,2 (43,6)	6,5	5,3
Aandelen	34 (32)	37,1 (31,6)	24,0	22,5
Vastgoed	21 (23)	21,9 (23,7)	15,5	12,3
Overige beleggingen	5 (0)	1,9 (0,5)		
Cash		0,9 (0,6)	2,2	2,1
TDV Portefeuille	100 (100)	100 (100)	14,3	12,4

Meerjarenoverzicht

	2005	2004	2003	2002	2001
Aantal verzekerden per 31 december					
Deelnemers	1.453	1.586	1.611	1.719	1.783
Gewezen deelnemers	3.039	3.190	3.442	3.666	3.941
Pensioentrekkenden	3.631	3.640	3.661	3.664	3.673
	8.123	8.416	8.714	9.049	9.397
Pensioenen (x € 1.000)					
Premies en koopsommen	6.238	4.074	2.422	868	1.306
Pensioenuitkeringen	16.955	16.637	16.220	15.025	14.071
Pensioenvermogen	346.657	315.586	306.085	298.643	330.596
Voorziening voor Pensioenverplichtingen ¹⁾	302.753	288.255	284.210	272.538	263.027
Dekkingsgraad ¹⁾	114,5%	109,5%	107,7%	109,6%	125,7%
Beleggingen (x € 1.000)					
Belegd vermogen	342.429	309.825	298.128	291.006	323.055
Beleggingsopbrengsten					
- Direct	14.345	15.192	15.023	15.044	16.455
- Indirect	29.140	8.777	6.316	-31.523	-21.166
Totaal beleggingsresultaat	14,3%	8,2%	7,6%	-5,1%	-1,3%
Pensioenuitvoeringsgegevens (x € 1)					
Franchise	16.468	16.027	17.573	17.020	16.453
Pensioenpremie					
- Ouderdomspensioen (% van pensioengrondslag)	18,2%	17,1%	9,5%	0,0%	0,0%
- Overbruggingspensioen (% van franchise)	3,6%	3,3%			
- Minimum pensioen garantie (% van salaris)	4,2%	4,4%			
Indexatie per 1 januari					
- Deelnemers	1,38%	0,00%	nvt	nvt	nvt
- Gewezen deelnemers	0,65%	0,99%	4,37%	4,68%	3,35%
- Pensioentrekkenden	0,65%	0,99%	4,37%	4,68%	3,35%

¹⁾ De Voorziening voor Pensioenverplichtingen is inclusief de voorziening voor de regeling Sociaal Plan en de voorziening voor herverzekerde rechten. In 2005 is de voorziening gebaseerd op de nominale marktrente per 31 december 2005. Deze kwam voor pensioenfonds TDV gemiddeld uit op 3,7%. In de voorgaande jaren is een rekenrente van 4% gehanteerd. De dekkingsgraad per ultimo 2005 op basis van een rekenrente van 4% bedraagt 119,1%.